

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30 жовтня 2013 року

м. Київ

Судові палати у цивільних та господарських справах

Верховного Суду України в складі:

головуючого **Яреми А.Г.**, суддів: **Балюка М.І.**, **Ємця А.А.**, **Патрюка М.В.**, **Барбари В.П.**, **Жайворонок Т.Є.**, **Сеніна Ю.Л.**, **Берднік І.С.**, **Колесника П.І.**, **Шицького І.Б.**, - **Григор'євої Л.І.**, **Лященко Н.П.**, **Гуля В.С.**, **Онопенка В.В.**, **Гуменюка В.І.**, **Охрімчук Л.І.**,

розглянувши в судовому засіданні *справу за позовом комунального підприємства "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" до ОСОБА_17, ОСОБА_18 про стягнення заборгованості за оплату послуг з утримання будинку та прибудинкової території* за заявою ОСОБА_17 про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 січня 2013 року,

встановили:

У травні 2012 року комунальне підприємство "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" (далі - КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг") звернулось до суду із зазначеним позовом, посилаючись на те, що ОСОБА_17 і ОСОБА_18 є одними зі співвласників квартири АДРЕСА_1.

З 1 травня 2008 року КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" надає послуги з утримання вказаного будинку та прибудинкової території, нараховує та збирає квартирну плату з мешканців квартир житлового фонду комунальної власності територіальної громади на обслуговуючій території й збір із власників приватизованих квартир за відшкодування експлуатаційних витрат з утримання будинку та прибудинкової території.

Оскільки ОСОБА_17 і ОСОБА_18 є споживачами послуг з утримання будинку та прибудинкової території, але вони своєчасно не сплачували кошти за надані послуги й у них утворилась заборгованість,

КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" просило стягнути солідарно з відповідачів 7 070 грн 91 коп. заборгованості з оплати зазначених послуг за період з 1 травня 2008 року до 1 травня 2012 року з урахуванням установленого індексу інфляції та трьох процентів річних від простроченої суми.

У подальшому КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" збільшило розмір позовних вимог і просило стягнути солідарно з відповідачів 7 657 грн 56 коп. указаної заборгованості за період з 1 травня

2008 року до 1 вересня 2012 року з урахуванням установленого індексу інфляції та трьох процентів річних від простроченої суми.

Рішенням Артемівського міськрайонного суду Донецької області від

9 листопада 2012 року, залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду Донецької області від 26 грудня 2012 року, позов КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" задоволено: ухвалено стягнути солідарно з ОСОБА_17 і ОСОБА_18 на користь КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" 7 657 грн 56 коп. заборгованості за послуги з утримання будинку та прибудинкової території з урахуванням установленого індексу інфляції й трьох процентів річних від простроченої суми. Вирішено питання про розподіл судових витрат.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 січня 2013 року відмовлено ОСОБА_17 і ОСОБА_18 у відкритті касаційного провадження у справі за касаційною скаргою останніх на вказані рішення суду першої та ухвалу суду апеляційної інстанції.

У заяві ОСОБА_17 про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 січня 2013 року порушується питання про скасування цієї ухвали й направлення справи на новий розгляд до суду касаційної інстанції з підстав, передбачених пунктом 1 частини першої [статті 355 Цивільного процесуального кодексу України](#) (далі - [ЦПК України](#)). В обґрунтування заяви ОСОБА_17 посилається на неоднакове застосування судами касаційних інстанцій одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах, а саме: статей 1, 19 - 21, 32 Закону України від

4 червня 2004 року № 1875-IV "Про житлово-комунальні послуги" (далі - [Закон України "Про житлово-комунальні послуги"](#)), [статті 68 Житлового кодексу Української РСР](#) (далі - [ЖК Української РСР](#)), [статті 625 Цивільного кодексу України](#) (далі - [ЦК України](#)).

Для прикладу наявності зазначених підстав подання заяви про перегляд Верховним Судом України судового рішення ОСОБА_17 надав копії:

ухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 13 квітня 2011 року у справі про стягнення заборгованості з оплати за обслуговування будинку та прибудинкової території (№ 6-4491св10);

ухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25 січня 2012 року у справі про стягнення заборгованості за послуги з теплопостачання (№ 6-850св12);

постанови колегії суддів Вищого господарського суду України від 10 травня 2012 року у справі за позовом об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Сердолік" до комунального підприємства з експлуатації і ремонту житлового фонду "Житло-сервіс" про зобов'язання передати на баланс об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Сердолік" житловий комплекс, технічну документацію на житловий комплекс та план земельної ділянки (№ 2/297);

постанови Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 10 жовтня 2012 року у справі за позовом товариства з обмеженою відповідальністю "Ковальська-Житлосервіс" до ОСОБА_19 про зобов'язання укласти договір про надання послуг з утримання будинку та прибудинкової території (№ 6-110цс12).

Крім того, заявник указує у своїй заяві на наявність ухвал Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від: 23 лютого 2012 року, 9 липня 2012 року, 25 травня 2012 року, 2 серпня 2012 року, 25 травня 2011 року, 13 серпня 2012 року, 14 вересня 2012 року, які є загальнодоступними на сайті Державного реєстру судових рішень і в яких зазначається про необґрунтованість касаційних скарг щодо оскарження судових рішень у частині відмови в задоволенні позовних вимог про стягнення індексу інфляції та трьох процентів річних від простроченої суми.

В ухвалі від 13 квітня 2011 року у справі про стягнення заборгованості з оплати за обслуговування будинку та прибудинкової території (№ 6-4491св10) колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, застосувавши до спірних правовідносин статті [13, 20, 21 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#), виходила з того, що у разі неукладення сторонами договору про надання послуг з утримання будинку та прибудинкової території позивач повинен довести надання таких послуг. При цьому надані позивачем довідки про нарахування вартості послуг з утримання будинку та прибудинкової території не можуть бути прийняті судом як доказ надання послуг, оскільки ці довідки не підтверджують надання послуг та отримання їх відповідачем.

В ухвалі колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25 січня 2012 року у справі про стягнення заборгованості за послуги з теплопостачання (№ 6-850св12) міститься висновок про те, що [стаття 625 ЦК України](#) до правовідносин, які виникають на підставі [Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#), застосуванню не підлягає. Крім того, стягнення на підставі [статті 625 ЦК України](#) вказаної заборгованості з урахуванням установленого індексу інфляції та трьох процентів річних від простроченої суми [Законом України "Про житлово-комунальні послуги"](#), у тому числі пунктом 10 частини третьої [статті 20 цього Закону](#), не передбачено.

У постанові колегії суддів Вищого господарського суду України від

10 травня 2012 року у справі за позовом об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Сердолік" до комунального підприємства з експлуатації і ремонту житлового фонду "Житло-сервіс" про зобов'язання передати на баланс указанного об'єднання житловий комплекс, технічну документацію на житловий комплекс та план земельної ділянки (№ 2/297) суд касаційної інстанції залишив без змін постанову апеляційного суду про задоволення позову в повному обсязі. При цьому суд касаційної інстанції:

застосував до спірних правовідносин статті [382, 355, 358 ЦК України](#), пункт перший [статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#), статті [4, 11 Закону України від 29 листопада 2001 року № 2866-III "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку"](#) і положення Порядку передачі житлового комплексу або його частини з балансу на баланс, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 року № 1521 "Про реалізацію Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку"](#), та Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд, затверджених [наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 2 лютого 2009 року № 13](#) і зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 квітня 2009 року за № 377/16393,

та погодився з висновками апеляційного суду, який виходив із того, що не може бути іншого балансоутримувача, крім власника, або юридичної особи, яка за договором, укладеним із власником, утримує на балансі відповідне майно.

Задовольняючи позов у справі, яка переглядається, суд першої інстанції, з висновками якого погодились суди апеляційної та касаційної інстанцій:

застосував до спірних правовідносин [статтю 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) і виходив із того, що КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" є балансоутримувачем та виконавцем житлово-комунальних послуг, тобто суд визнав балансоутримувачем юридичну особу, яка не є власником і не отримала відповідного права за договором із власником,

а також виходив із того, що: у порушення статей [20, 21 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) у період з 1 травня 2008 року до 1 вересня 2012 року відповідачі не сплачували КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" кошти за надані послуги;

неукладення договору про надання житлово-комунальних послуг у письмовій формі не звільняє відповідачів від обов'язку оплачувати надані послуги;

відповідно до вимог [статті 625 ЦК України](#) підлягають задоволенню вимоги про стягнення індексу інфляції та трьох процентів річних, оскільки відповідачами порушене грошове зобов'язання.

Наведені правові висновки суду касаційної інстанції про застосування зазначених норм матеріального права, покладені в основу судового рішення, яке переглядається, є неоднаковими з висновками, зробленими в указаних для прикладу судових рішеннях від 13 квітня 2011 року у справі № 6-4491св10, від 25 січня 2012 року у справі № 6-850св12, від 10 травня 2012 року у справі № 2/297.

Заслухавши доповідь судді-доповідача, дослідивши доводи заявника, судові палати у цивільних та господарських справах Верховного Суду України вважають, що заява не підлягає задоволенню з таких підстав.

Судами встановлено, що відповідачі відповідно до свідоцтва про право власності є співвласниками квартири АДРЕСА_1, в якій зареєстровані та проживають.

Указаний будинок знаходиться на балансі КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг", яке є виконавцем житлово-комунальних послуг.

КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" нараховувала щомісяця з 1 травня 2008 року до 1 вересня 2012 року відповідачам плату за надані послуги з утримання будинку та прибудинкової території, однак останні не сплачували кошти за вказані послуги, унаслідок чого в них виникла заборгованість.

ОСОБА_17 ухилявся від підписання договору на надання послуг з утримання будинку, споруд та прибудинкової території й виконання обов'язку споживача оплачувати послуги з утримання вказаного будинку та прибудинкової території.

Оскільки ОСОБА_17 і ОСОБА_18 своєчасно не сплачували кошти за послуги, надані КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг", то в них утворилася заборгованість.

Докази звернення відповідачів в установленому законодавством порядку з претензіями щодо надання неякісних житлово-комунальних послуг у матеріалах справи відсутні.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судами касаційної інстанції вказаних норм матеріального права, судові палати у цивільних та господарських справах Верховного Суду України виходять із такого.

Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки, регулюються [Законом України "Про житлово-комунальні послуги"](#).

Суб'єктами цього [Закону](#) є органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, виробники, виконавці та споживачі житлово-комунальних послуг, а також власники приміщень або будинків та балансоутримувачі, які залежно від цивільно-правових угод можуть бути споживачем, виконавцем або виробником послуг (стаття [1](#), частина друга статті [3](#), стаття [19](#) [Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#)).

Відповідно до частини першої [статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) балансоутримувач будинку, споруди, житлового комплексу або комплексу будинків і споруд (далі - балансоутримувач) - власник або юридична особа, яка за договором з власником утримує на балансі відповідне майно, а також веде бухгалтерську, статистичну та іншу передбачену законодавством звітність, здійснює розрахунки коштів, необхідних для своєчасного проведення капітального і поточного ремонтів та утримання, а також забезпечує управління цим майном і несе відповідальність за його експлуатацію згідно з законом.

Разом із тим законодавче визначення терміну "балансоутримувач", дане в [статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#), допускає можливість існування різних ситуацій, у тому числі таких, коли багатоквартирний будинок існує, а особи, що має права та несе обов'язки балансоутримувача, немає (власники квартир балансоутримувачами бути не можуть за визначенням, а договір з будь-якою юридичною особою не укладався). За відсутності вирішення в цьому Законі питання про те, хто саме має ці права й обов'язки, застосуванню підлягає частина перша [статті 11 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку"](#), зі змісту якої випливає, що функції балансоутримувача до приватизації квартир виконував попередній власник будинку. Він повинен на вимогу об'єднання власників багатоквартирного будинку передати житловий комплекс на баланс об'єднання. Якщо ж немає особи, якій будинок може бути переданий на баланс, попередній власник (територіальна громада та уповноважені нею юридичні особи) змушені продовжувати виконувати функції балансоутримувача.

Передача майна з балансу на баланс відбувається відповідно до Порядку передачі житлового комплексу або його частини з балансу на баланс, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 року № 1521](#). Цей Порядок регулює процедуру передачі житлового комплексу на баланс об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, а також житлового комплексу або його частини на баланс іншої юридичної особи, статут якої передбачає можливість провадження такої діяльності, з балансу колишнього балансоутримувача.

Так, згідно з пунктами 3.1, 3.2 статуту КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг", затвердженого рішенням виконавчого комітету Артемівської міської ради від 14 червня 2008 року, указане підприємство створене з метою управління об'єктами у сфері житлово-комунальних послуг, що перебувають у комунальній власності територіальної громади м. Артемівська, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації. Одним із видів діяльності підприємства є утримання на балансі переданого йому житлового

фонду територіальної громади м. Артемівська, об'єктів благоустрою та інженерної інфраструктури.

Рішенням виконавчого комітету Артемівської міської ради від 30 серпня 2006 року № 5/6-113 "Про реорганізацію комунального підприємства "Артемівськжитлосервіс" та утворення комунального підприємства "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" покладено на останнє здійснення функцій балансоутримувача житлового фонду комунальної власності територіальної громади м. Артемівська (а.с. 74).

Відповідно до рішення виконавчого комітету Артемівської міської ради від 6 грудня 2006 року № 823, додатку № 1 до нього та акта прийому-передачі від 13 грудня 2006 року майно комунальної власності територіальної громади м. Артемівська, у тому числі будинок АДРЕСА_1 передано з балансу комунального підприємства "Артемівськжитлосервіс" на баланс КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" (а.с. 75, 76, 118, 119).

Отже, позивач у цій справі є належним балансоутримувачем, а тому він має права, передбачені частиною першою [статті 24 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#).

Рішеннями виконавчого комітету Артемівської міської ради від 1 листопада 2006 року № 740, від 11 серпня 2010 року № 344 КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" визначено виконавцем житлово-комунальних послуг з управління будинком, спорудою або групою будинків, а також: разом із суб'єктами господарювання, предметом діяльності яких є надання відповідних послуг та з якими укладено договори зазначеним підприємством, - з ремонту приміщень, будинків, споруд, передбачених пунктом 4 частини першої [статті 13 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#).

Згідно зі [статтею 13 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) залежно від функціонального призначення житлово-комунальні послуги поділяються на: 1) комунальні послуги (централізоване постачання холодної та гарячої води, водовідведення, газо- та електропостачання, централізоване опалення, а також вивезення побутових відходів тощо); 2) послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо); 3) послуги з управління будинком, спорудою або групою будинків (балансоутримання, укладання договорів на виконання послуг, контроль виконання умов договору тощо); 4) послуги з ремонту приміщень, будинків, споруд (заміна та підсилення елементів конструкцій та мереж, їх реконструкція, відновлення несучої спроможності несучих елементів конструкцій тощо).

Пунктом 1 частини першої [статті 20 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) передбачене право споживача одержувати вчасно та відповідної якості житлово-комунальні послуги згідно із законодавством та умовами договору на надання житлово-комунальних послуг, при цьому такому праву прямо відповідає визначений пунктом 5 частини третьої [статті 20 цього Закону](#) обов'язок споживача оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом.

Таким чином, згідно із зазначеними нормами закону споживачі зобов'язані оплатити житлово-комунальні послуги, якщо вони фактично користувалися ними. Відсутність договору на надання житлово-комунальних послуг сама по собі не може бути підставою для звільнення споживача від оплати послуг у повному обсязі.

Системний аналіз положень ст. ст. [2](#), [9](#), [10](#), [189](#), [190 ЖК Української РСР](#) дає підстави для висновку про те, що правовідносини, пов'язані з несвоєчасною оплатою житлово-комунальних послуг, за своєю правовою природою не є житловими.

Так, завданнями житлового законодавства є регулювання житлових відносин з метою: 1) забезпечення гарантованого [Конституцією України](#) права громадян на житло; 2) належного використання і схоронності житлового фонду; 3) зміцнення законності в галузі житлових відносин ([ст. 2 ЖК Української РСР](#)).

За змістом [ст. 9 ЖК Української РСР](#) житлові права громадян поділяються на три види:

- право на одержання у безстрокове користування у встановленому порядку жилого приміщення в будинках державного чи громадського житлового фонду або на одержання за бажанням громадян грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення для категорій громадян, визначених законом, або в будинках житлово-будівельних кооперативів.

- право на приватизацію квартир (будинків) державного житлового фонду, житлових приміщень у гуртожитках, які перебувають у власності територіальних громад, або придбання їх у житлових кооперативах, на біржових торгах, шляхом індивідуального житлового будівництва чи одержання у власність на інших підставах, передбачених законом.

- на гарантію неможливості бути виселеним із займаного жилого приміщення або обмеженням у праві користування жилим приміщенням інакше як з підстав і в порядку, передбачених законом.

У свою чергу, встановивши заборону використання громадянами жилих будинків і жилих приміщень на шкоду інтересам суспільства, законодавець у [ст. 10 ЖК Української РСР](#) визначив такі житлові обов'язки громадян:

- дбайливо ставитися до будинку, в якому вони проживають;
- використовувати жиле приміщення відповідно до його призначення;
- додержувати правил користування жилими приміщеннями;
- економно витрачати воду, газ, електричну і теплову енергію.

У [Розділі V ЖК України](#) (ст. ст. 189, 190) передбачена відповідальність за порушення житлового законодавства, а саме:

- за неналежне використання житлового фонду та інші порушення житлового законодавства;
- за заподіяння шкоди житловому фонду.

Таким чином, питання оплати житлово-комунальних послуг, у т.ч. і щодо належного виконання відповідних зобов'язань, житловим законодавством не регулюється.

Натомість, відповідно до частини першої [статті 1 ЦК України](#) особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників, регулюються цивільним законодавством.

КП "Артемівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг" було заявлено позов про захист свого цивільного права.

Пунктом 10 частини третьої [статті 20 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) встановлена відповідальність за несвочасне здійснення платежів за житлово-комунальні послуги у вигляді пені.

Як вбачається з Преамбули [Закону України «Про житлово-комунальні послуги»](#), цей Закон визначає лише основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки.

За визначенням, наданим у ст. 1 Закону, житлово-комунальні послуги - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Предметом регулювання цього [Закону](#) є правовідносини, що виникають між виробниками, виконавцями, споживачами у процесі створення, надання та споживання житлово-комунальних послуг. Суб'єктами цього [Закону](#) є органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, власники, виробники, виконавці та споживачі житлово-комунальних послуг (ст. 3).

Відповідно до частини першої [статті 4 зазначеного Закону](#) законодавство України у сфері житлово-комунальних послуг базується на [Конституції України](#) і складається з нормативно-правових актів у галузі цивільного, житлового законодавства, цього [Закону](#) та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері житлово-комунальних послуг.

Згідно з частиною другою [статті 4 ЦК України](#) основним актом цивільного законодавства України є [Цивільний кодекс України](#). Актами цивільного законодавства є також інші закони України, які приймаються відповідно до [Конституції України](#) та цього [Кодексу](#). Якщо суб'єкт права законодавчої ініціативи подав до Верховної Ради України проект закону, який регулює цивільні відносини інакше, ніж цей Кодекс, він зобов'язаний одночасно подати проект закону про внесення змін до [Цивільного кодексу України](#). Поданий законопроект розглядається Верховною Радою України одночасно з відповідним проектом закону про внесення змін до [Цивільного кодексу України](#).

З огляду на те, що в процесі прийняття спеціального закону - [Закону України «Про житлово-комунальні послуги»](#) - зміни до [ЦК України](#) Верховною Радою України не розглядалися та не приймалися, стосовно спірних правовідносин норми спеціального закону не можуть конкурувати з нормами основного акту цивільного законодавства.

Разом із тим відповідно до загальних умов виконання зобов'язання, установлених [статтею 526 ЦК України](#), зобов'язання повинно виконуватись належним чином згідно з умовами договору та вимогами [ЦК України](#), інших актів цивільного законодавства. Недотримання таких вимог призводить до порушення зобов'язань.

Згідно із частиною першою [статті 509 ЦК України](#) зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

За змістом частини першої статті [901](#), частини першої статті [903 ЦК України](#) за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення

певної діяльності, а . замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Якщо договором передбачено надання послуг за плату, замовник зобов'язаний оплатити надану йому послугу в розмірі, у строки та в порядку, що встановлені договором.

Зобов'язання боржника сплатити певну грошову суму на користь кредитора відповідно до цивільно-правового договору або з інших підстав, визначених законом, є грошовим зобов'язанням.

Таким чином, правовідношення, в якому замовник зобов'язаний оплатити надану послугу в грошах, а виконавець має право вимагати від замовника відповідної оплати, тобто в якому передбачено передачу грошей як предмета договору або сплату їх як ціни договору, є грошовим зобов'язанням.

З огляду на викладене слід дійти висновку про те, що правовідносини, які склалися між сторонами, є грошовим зобов'язанням, в якому, серед інших прав і обов'язків сторін, на боржників покладено виключно певний цивільно-правовий обов'язок з оплати отриманих житлово-комунальних послуг, якому кореспондує право вимоги кредитора (частина перша [статті 509 ЦК України](#)) - вимагати сплату грошей за надані послуги.

Отже, виходячи з юридичної природи правовідносин сторін як грошових зобов'язань на них поширюється дія частини другої [статті 625 ЦК України](#) як спеціальний вид цивільно-правової відповідальності за прострочення виконання зобов'язання.

Закріплена в пункті 10 частини третьої [статті 20 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"](#) правова норма щодо відповідальності боржника за несвоєчасне здійснення оплати за житлово-комунальні послуги у вигляді пені не виключає застосування правових норм, установлених у частині другій [статті 625 ЦК України](#). Інфляційне нарахування на суму боргу за порушення боржником грошового зобов'язання, вираженого в національній валюті та трьох відсотків річних від простроченої суми полягає у відшкодуванні матеріальних витрат кредитора від знецінення грошових коштів у наслідок інфляційних процесів та отримання компенсації (плати) від боржника за неправомірне користування утримуваними ним грошовими коштами, належними до сплати кредиторам, тому ці кошти нараховуються незалежно від сплати ним неустойки (пені) за невиконання або неналежне виконання зобов'язання.

За відсутності оформлених договірних відносин, але у разі існування прострочення виконання грошового зобов'язання зі сплати отриманих житлово-комунальних послуг покладається на боржника відповідальність, передбачена частиною другою [статті 625 ЦК України](#).

Крім того, застосування положень частини другої [статті 625 ЦК України](#) до спірних правовідносин також кореспондується із закріпленими в пункті 3 частини першої [статті 96 ЦПК України](#) нормами, відповідно до яких однією з вимог, за якими може бути видано судовий наказ, є вимога про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг з урахуванням індексу інфляції та трьох відсотків річних, нарахованих на суму заборгованості.

Таких по суті висновків дійшов і суд касаційної інстанції, ухвалюючи рішення, у справі, яка переглядається.

Щодо посилання заявника на постанову Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 10 жовтня 2012 року у справі про зобов'язання укласти договір про надання

послуг з утримання будинку та прибудинкової території, то це рішення Верховного Суду України прийняте за наслідками розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права. Відповідно до частини першої [статті 360-7 ЦПК України](#) таке рішення Верховного Суду України є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить зазначену норму права, та для всіх судів України. Однак постанова Верховного Суду України не є рішенням суду касаційної інстанції, а тому посилання на неї не свідчить про неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права в подібних правовідносинах.

За таких обставин слід дійти висновку, що обставини, які стали підставою для перегляду справи, не підтвердилися, що відповідно до частини першої [статті 360-5 ЦПК України](#) є підставою для відмови в задоволенні заяви.

Керуючись статтями [355](#), [360-3](#), [360-5 ЦПК України](#), судові палати у цивільних та господарських справах Верховного Суду України

постановили:

У задоволенні заяви ОСОБА_17 про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 січня 2013 року відмовити.

Постанова Верховного Суду України є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій пунктом 2 частини першої [статті 355 Цивільного процесуального кодексу України](#).

Головуючий

А.Г. Ярема

Судді Верховного Суду України:

М.І. Балюк П.І. Колесник

В.П. Барбара Н.П. Лященко

І.С. Берднік В.В. Онопенко

Л.І. Григор 'єва Л.І. Охрімчук

В.С. Гуль М.В. Патрюк

В.І. Гуменюк Ю.Л. Сенін

А.А. Ємець І.Б. Шицький

Т.Є. Жайворонок